

تأملی بر رویکردها و روش‌های مختلف آموزش ارزش‌ها: تلقین تا کاوشگری

زهرا سادات علوی^۱، سید رمضان عقیلی^۲، فرزانه علیزاده^۳

۱- کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی

۲- دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی

۳- کارشناسی ارشد الهیات

چکیده

در این پژوهش تلاش شده است تا پنج رویکرد مختلف در آموزش ارزش‌ها مورد بررسی قرار گیرد و به این سؤال؛ محتواهایی که گاه به صورت صریح و گاه به صورت ضمنی در پی آن هستند تا ارزش‌ها را منتقل کنند از کدام رویکردها و روش‌های تدریس استفاده می‌کنند، پاسخ دهد. این سؤال هدف کلی این نوشتار را شامل می‌شود که با یک بررسی تطبیقی در ادبیات پژوهشی کشورهای مختلف در این زمینه در پی پاسخ‌گویی به آن خواهیم بود و اطلاعات مورد نیاز برای پاسخ‌گویی به این سؤال از طریق اسناد و مدارک کتابخانه‌ای، جستجو در شبکه جهانی اینترنت جمع‌آوری شده است و در هر رویکرد تلاش شده، تا فاکتورهایی مانند: منطق و اهداف هر رویکرد، فرایند پذیرش ارزش‌ها؛ روش‌های مختلف تدریس، مدل آموزشی، نقش معلم و دانش‌آموزان و ویژگی‌های مواد یاددهی - یادگیری در هر رویکرد مورد بررسی قرار گیرد. از جمله رویکردهای که در زمینه آموزش ارزش‌ها مورد بررسی قرار گرفته‌اند عبارتند از رویکرد تلقین ارزش‌ها، رویکرد رشد اخلاقی، رویکرد تحلیلی، رویکرد شفاف‌سازی ارزش‌ها، و رویکرد یادگیری فعال. در رویکرد تلقین ارزش‌ها هدف اصلی انتقال ارزش‌های مطلق و از پیش تعیین شده به فراگیران می‌باشد. در رویکرد رشد اخلاقی تلاش می‌شود تا توانایی دانش‌آموزان در زمینه استدلال اخلاقی افزایش یابد. در رویکرد تحلیلی هدف کمک به دانش‌آموزان برای افزایش قدرت تفکر انتقادی و استفاده از روش‌ها و رویه‌های علمی در حل مسایل اجتماعی است. رویکرد شفاف‌سازی ارزش‌ها تلاش می‌کند تا به دانش‌آموزان کمک کند تا ارزش‌هایی که به آنها پایبند هستند را به طور کامل بشناسند و سرانجام در رویکرد آموزش فعال تلاش بر این است که توانایی دانش‌آموزان را برای حضور مستقیم برای حل مشکلات اجتماعی چه در سطح اجتماع و چه در سطح کلاس درس افزایش دهد.

واژگان کلیدی: آموزش ارزش‌ها، رویکرد شفاف‌سازی ارزش‌ها، رویکرد تلقین ارزش‌ها، رویکرد رشد اخلاقی، رویکرد یادگیری فعال.